

Anonymiserad version

Översättning

C-415/22 - 1

Mål C-415/22

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

20 juni 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

9 juni 2022

Klagande:

JD

Motpart:

Acerta - Caisse d'assurances sociales ASBL

Inasti (Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants)

Belgiska staten

[utelämnas]

[utelämnas]

[utelämnas]

[utelämnas]

Meddelandedatum :

[utelämnas]

[utelämnas]

09 -06- 2022

[utelämnas]

[utelämnas]

Ämne :

socialförsäkringsavgifter

för egenföretagare

[utelämnas]

[utelämnas]

[administrativa uppgifter]

Tribunal du travail francophone de

Bruxelles

11:e avdelningen

Beslut

I MÅLET MELLAN

JD, [utelämnas]

henvist [utelämnas] i [utelämnas] TERVUREN,

sökande,

[utelämnas] [utseende av ombudet],

MOT

1/ L'ASBL ACERTA - Caisse d'Assurances Sociales pour travailleur[s] indépendant[s], [utelämnas]

med säte i [utelämnas] i [utelämnas] Bryssel,

svaranden vid överklagandet,

[utelämnas] [utseende av ombudet],

2/ L'Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants (nedan [utelämnas] kallat "I.N.A.S.T.I."), [utelämnas]

med säte i [utelämnas] i [utelämnas] Bryssel,

motpart,

[utelämnas] [utseende av ombudet],

3/ BELGISKA STATEN, företrädd av Franck VANDENBROUCKE, vice premiärminister och minister för sociala frågor och folkhälsa, [utelämnas] och David CLARINVAL, minister för medelklassen, egenföretagare, små och medelstora företag (SME), jordbruk, institutionella reformer och demokratisk förnyelse [utelämnas] [utseende av ombudet],

* * * *

[utelämnas] [sedvanliga handläggningsfraser].

Med beaktande av den ansökan som inkom till domstolens kansli den 15 januari 2021 från klagandens ombud mot att klaganden – som, trots att han är europeisk

tjänsteman (brittisk medborgare), född den 4 oktober 1940 och pensionerad sedan den 18 mars 2006 - sedan den 12 februari 2007 automatiskt omfattas av den belgiska lagen om socialförsäkring för egenföretagare eftersom han i Belgien har bedrivit verksamhet enligt nedan:

- sedan februari 2007, inom naturvetenskaplig och teknisk forskning samt utveckling, till och med juni 2020,
- sedan mars 2016, i egenskap av styrelseordförande för l'a.s.b.l [utelämnas] [föreningens namn], till och med oktober 2020 och,
- sedan oktober 2018, i egenskap av ordförande för a.s.b.l. [utelämnas] [föreningens namn], till och med oktober 2020 ;

[utelämnas]

[sedvanliga handläggningsfraser]

Begäran är motiverad i sak genom att:

" ...

Domstolen, i sin dom av den [1]0 maj 2017 [Wenceslas de Lobkowicz mot *Ministère des Finances et des Comptes publics*, C-690/15] [utelämnas], bekräftat :

- (1) att socialförsäkringssystemet för tjänstemän och anställda i EU (SSUE) är av samma slag som de sociala trygghetssystem som avses i förordning (EG) nr 883/2004, eftersom det är **primärt, obligatoriskt och heltäckande**, och
- (2) att de principer som fastställs i domen i ”De Ruyter” därför är tillämpliga på Europeiska unionens personal, och (3) att Europeiska unionens personal följaktligen inte kan omfattas av de sociala avgifter som är avsedda att finansiera en medlemsstats sociala trygghetssystem...

Eftersom klaganden UTESLUTANDE och OBLIGATORISKT omfattas av det särskilda socialförsäkrings- och sjukförsäkringssystem [i] Europeiska unionen (SSEU) som ger honom ett fullständigt socialt skydd, förbjöd principen om tillhörighet till endast ett socialförsäkringssystem INASTI att "tvinga" sökanden att ansluta sig till det belgiska sociala trygghetssystemet, från vilket han inte erhåller några som helst förmåner, vare sig avgiftsbelagda eller icke avgiftsbelagda." **Han har bidragit i 13 år på felaktiga grunder...** "

Svaranden,

- hävdar först och främst, enligt lag, att ”kombinationen av ålderspension och utövandet av en yrkesverksamhet som egenföretagare som leder till att man

omfattas av kungligt dekret nr 38 är tillåten, under förutsättning att den yrkesinkomst som denna egenföretagarverksamhet ger upphov till inte överstiger ett visst tak, och detta till och med den 31 december 2014. Sedan den 1 januari 2015 får personer som är 65 år eller äldre tjäna hur stora extrainkomster som helst.

(och)

Om det fastställs att en pensionerad europeisk tjänsteman som är egenföretagare i Belgien inte är skyldig att betala sociala avgifter skulle det riskera att bryta mot likabehandlingen av unionens tjänstemän och [alla] andra tjänstemän, egenföretagare eller anställda i Belgien, eftersom endast europeiska tjänstemän skulle vara befriade från att betala de sociala avgifter som egenföretagare betalar.

De socialförsäkringsavgifter som betalas av pensionärer som fortsätter att vara egenföretagare efter pensionsåldern, och som därför utöver sin pensionärsstatus, är solidaritetsavgifter...”;

- Därefter hävdas i sak och i andra hand att det ursprungligen yrkade beloppet på 50 732,50 euro ska minskas till 35 209,22 euro med hänsyn till den skrivelse [utelämnas] av den 28 december 2020 som svaranden då mottog, och med beaktande av den femåriga preskriptionstiden;

De två medsvarandena, å sin sida, hävdar i huvudsak att unionslagstiftaren i enlighet med artikel 14 i protokollet (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier (EUT C 326, 26.10.2012, s. 266–272) fastställer systemet för sociala förmåner för tjänstemän och övriga anställda i unionen.

Detta är syftet med de tjänsteföreskrifter som upprättats genom rådets förordning nr 31 (EEG), 11 (EKSG) av den 18 december 1961 (EGT P 045, 14.6.1962, s. 1385), med flera ändringar sedan dess (nedan kallade tjänsteföreskrifterna).

Enligt artikel 72.1 i tjänsteföreskrifterna har EU-tjänstemän i aktiv tjänst rätt till sjukförsäkring inom ramen för Europeiska unionens gemensamma sjukförsäkringssystem (nedan kallat ”RCAM”). De fortsätter att omfattas av den efter att ha lämnat tjänsten, särskilt om de har stannat kvar i unionens tjänst fram till pensionsåldern (artikel 72.2 i tjänsteföreskrifterna).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de nationella systemen för social trygghet (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1–123) (nedan kallad förordning 883/2004/EG), upphävde rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 5.7.1971, s. 2) (nedan kallad förordning 1408/71/EEG).

Enligt artikel 11.1 i förordning (EG) nr 883/2004 ska personer som omfattas av förordningen (inklusive medborgare i en EU-medlemsstat) ”endast omfattas av lagstiftningen i en enda medlemsstat” enligt den förordningen. Denna princip, som

kallas ”principen om tillhörighet till endast ett socialförsäkringssystem”, fanns redan i artikel 13.1 i förordning 1408/71/EEG.

Rättspraxis på detta område kan sammanfattas med hänvisning till domstolens dom av den 26 oktober 2016 i mål C-269/15, Rijksdienst voor Pensioenen mot Willem Hoogstad, EU:C:2016:802 [utelämnas], där följande punkter är värda att citera:

Denna rättspraxis, enligt förordning 1408/71/EEG (artikel 13), får tillämpas enligt förordning 883/2004/EG (artikel 11.1) (se t.ex. i detta avseende, domstolens dom av den 18 januari 2018, Jahin, C-45/17, EU:C:2018:18) [utelämnas], som domstolen betonade ”omfattas EU-tjänstemän inte av artikel 48 FEUF, vilken tilldelade rådet uppgiften att inrätta ett system som möjliggör för arbetstagare att övervinna alla hinder som kan uppstå för dem till följd av nationella bestämmelser på området för social trygghet, vilken uppgift rådet fullgjorde genom att anta förordning nr 1408/71 och därefter förordning nr 883/2004” (se i detta avseende dom av den 3 oktober 2020, Ferlini C-411/98, EU:C:2020:530, punkterna 41 och 42, och dom av den 16 december 2005 *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, punkterna 34 till 37, vilka bekräftas av domen i målet Lobkowicz, punkt 35).

Följaktligen är varken förordning 883/2004/EG, eller särskilt artikel 11.1 i den förordningen, med avseende principen om tillhörighet till endast ett socialförsäkringssystem, tillämpliga på dem.

Frågan uppkom då om en sådan princip ändå kunde tillämpas analogt på europeiska tjänstemän med stöd av bestämmelser i unionsrätten.

Domstolen konstaterade följaktligen att ”*unionstjänstemännens rättsliga ställning när det gäller deras skyldigheter i fråga om social trygghet omfattas av unionsrätten på grund av deras anställningsförhållande med unionen*” (se punkt 38 i domen).

Detta anställningsförhållande bestod inte längre för klagandens del efter 2006, dvs. innan Belgien krävde att han skulle betala socialförsäkringsavgifter från och med 2007.

Av detta följer att en analog tillämpning av principen om tillhörighet till endast ett socialförsäkringssystem endast är meningsfull när det är anställningsförhållandet med unionen som kan komma att beröras och att det inte kan omfattas av ett annat system för social trygghet än det som följer av artikel 14 i protokoll nr 7 och tjänsteföreskrifterna.

I den aktuella situationen är tillämpningen av det belgiska socialförsäkringssystemet (socialförsäkringssystemet för egenföretagare) inte avsedd att beröra eller ta hänsyn till den sökandes anställning i unionen eller, mer allmänt, ”utövandet av en yrkesverksamhet inom en av unionens institutioner”. Faktum är att det inte längre fanns någon koppling mellan sökanden och Europeiska unionen under åren 2007 till 2020.

I detta fall avses därför, analogt, artikel 11.3 a i förordning (EG) nr 883/2004, som föreskriver att lagen på den plats där verksamheten bedrivs ska tillämpas.

I det aktuella fallet var klaganden faktiskt egenföretagare i Belgien från 2007 till 2020;

Klaganden har å sin sida lagt fram ”...det intyg som utfärdades av kommissionen den 16 september 2020 med följande lydelse ...”:

”Det gemensamma sjukförsäkringssystemet (RCAM) är obligatoriskt och gäller dygnet runt i hela världen (inget land är uteslutet) och ger ersättning för sjukvårdskostnader som medlemmarna, deras makar och barn ådrar sig på grund av sjukdom, sjukhusvistelse, moderskap eller olycksfall, inom de gränser och på de villkor som fastställs i artikel 72 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska unionen och i enlighet med de underordnade bestämmelser som är tillämpliga på RCAM. Systemet ger omedelbart skydd för redan existerande sjukdomar, både för sjukhusvård och öppenvård. Den lämnar även ersättning för tandvårdskostnader inom ramen för ovannämnda bestämmelser”, och angav att ”...Domstolen har i sin dom av **den [1]20 maj 2017 [Wenceslas de Lobkowicz mot Ministère des Finances et des Comptes publics C-690/15]** slagit fast att:

”Tjänstemännen i unionen omfattas av unionsinstitutionernas system för social trygghet, vilket enligt artikel 14 i protokollet, fastställs av Europaparlamentet och rådet, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstifningsförfarandet och efter att ha hört de berörda institutionerna (punkt 36).

Detta system för social trygghet inrättades genom tjänsteföreskrifterna vilka, i avdelning V, som har rubriken ”Tjänstemännens löneförmåner och sociala förmåner”, och i synnerhet i kapitlen 2 och 3 i denna avdelning, vilka rör socialförsäkring och pensioner, anger vilka regler som ska tillämpas på tjänstemän i unionen (punkt 37).

Med anledning av att unionstjänstemännen har ett anställningsförhållande med unionen omfattas deras rättsliga ställning, vad avser deras skyldigheter på området social trygghet, följaktligen av tillämpningsområdet för unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 1983, Forcheri, 152/82, EU:C:1983:205, punkt 9) (punkt 38).

Skyldigheten för medlemsstaterna att iaktta unionsrätten vid utövandet av den behörighet som de har att utforma sina sociala trygghetssystem, vilken det erinras om i punkt 34 ovan, omfattar således även bestämmelserna som reglerar det anställningsförhållande som en tjänsteman i unionen har till denna, det vill säga bestämmelserna i protokollet härom och bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna (punkt 39).

För det första har protokollet, såsom generaladvokaten angett i punkt 72 i förslaget till avgörande, samma rättsliga värde som fördragen [yttrande 2/13

(unionens anslutning till Europakonventionen), av den 18 december 2014, EU:C:2014:2454, punkt 161] (punkt 40).

I analogi med artikel 12 i protokollet, vilken med avseende på tjänstemän i unionen föreskriver enhetlig beskattning av löner och arvoden som de får av unionen, och i enlighet härmed anger att dessa belopp ska vara befriade från nationella skatter, ska artikel 14 i protokollet, då det anges häri att unionens institutioner ska fastställa systemet för social trygghet för unionens tjänstemän, tolkas så, att den fråntar medlemsstaterna deras behörighet att besluta om obligatorisk anslutning av unionens tjänstemän till ett nationellt system för social trygghet och en skyldighet för dessa tjänstemän att bidra till finansieringen av ett sådant system (punkt 41).

För det andra uppvisar tjänsteföreskrifterna, vilka infördes genom förordning nr 259/68, alla de kännetecken som anges i artikel 288 FEUF, enligt vilken en förordning har allmän giltighet, är i alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Av detta följer att även medlemsstaterna måste respektera tjänsteföreskrifterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 oktober 1981, kommissionen/Belgien, 137/80, EU:C:1981:237, punkterna 7 och 8, dom av den 7 maj 1987, kommissionen/Belgien, 186/85, EU:C:1987:208, punkt 21, dom av den 4 december 2003, Kristiansen, C- 92/02, EU:C:2003:652, punkt 32, samt dom av den 4 februari 2015, Melchior, C- 647/13, EU:C:2015:54, punkt 22) (punkt 42).

...

Av det ovan anförda följer att unionen ensam är behörig att fastställa de regler som är tillämpliga på tjänstemännen i unionen med avseende på deras skyldigheter på området social trygghet, och att medlemsstaterna saknar behörighet i detta avseende (punkt 44).

Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 76 i sitt förslag till avgörande har artikel 14 i protokollet och tjänsteföreskrifternas bestämmelser om social trygghet en funktion för unionstjänstemännens del som är analog med den funktion som artikel 13 i förordning nr 1408/71 och artikel 11 i förordning nr 883/2004 har, vilken består i ett förbud mot att ålägga unionens tjänstemän en skyldighet att bidra till finansieringen av sådana system (punkt 45).

Sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, vilken belastar en unionstjänstemans inkomster med sociala avgifter som ska finansiera den berörda medlemsstatens sociala trygghetssystem, är följaktligen inte förenlig med den exklusiva behörighet som unionen ges i såväl artikel 14 i protokollet som i de tillämpliga bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna, och i synnerhet inte med bestämmelserna i vilka unionstjänstemännens obligatoriska avgifter till ett system för social trygghet fastställs (punkt 46).

...

När det gäller den belgiska staten har domstolen, på samma sätt, i en dom av den 26 oktober 2016 slagit fast att :

...

”Detta fullständiga system av lagvalsregler får som verkan att lagstiftaren i varje medlemsstat undandras behörigheten att efter eget skön fastställa omfattningen av och villkoren för tillämpningen av den nationella lagstiftningen, både i fråga om den personkrets på vilken den är tillämplig och i fråga om dess territoriella tillämpningsområde (dom av den 10 juli 1986, Luijten, 60/85, EU:C:1986:307, punkt 14, dom av den 5 november 2015, Somova, C-103/13, EU:C:2014:2334, punkt 54, och dom av den 26 februari 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, punkt 35)”(punkt 34).

”Sedan rådets förordning (EEG) nr 2195/91 av den 25 juni 1991 (EGT L 206, 1991, s. 2) om ändring av förordning nr 1408/71 införde punkt f i artikel 13.2 i förordning nr 1408/71, är principen att endast en lagstiftning kan vara tillämplig således även tillämplig på förvärvsarbetare som definitivt har avslutat sin yrkeskarriär”(punkt 38).

...

Under dessa omständigheter måste det konstateras att det saknas rättslig grund för klagandens anslutning till det belgiska socialförsäkringssystemet för egenföretagare.

Av denna anledning bör motparterna förpliktas att med retroaktiv verkan upphäva denna anslutning ...”

I den ”praktiska handledningen för ersättning av sjukvårdskostnader” [utelämnas] anges dessutom på sidan 3: ”Vilka är mottagarna av RCAM?»: [”] medlemmar... pensionärer...”

Därutöver anges i ”commentaire article par article (du) Statut de la fonction publique de l’Union Européenne [”] av Valérie GIACOBBO-PEYRONNEL, Bryssel, Emile BRUYLANT (s. 284), författat av Christophe VERDURE följande;

”...**Begreppet medlem.** I artikel 72 i tjänsteföreskrifterna har begreppet medlem en bred betydelse. Tjänstemannen är automatiskt ansluten till RCAM. Han kommer fortsätta att omfattas av detta skydd, efter pensioneringen, om han har varit i Europeiska unionens tjänst fram till pensionsåldern ...”

Slutligen framgår det av en genomgång av den europeiska rättspraxis som åberopats, att ett fall som det förevarande, ännu inte har beaktats.

Frågorna dels huruvida en, två eller alla motparter gjort sig skyldiga till eventuella fel, dels om därmed sammanhörande ersättning utöver den ersättning som begärts

ovan, i den form den har angetts[,] kan dessutom i förekommande fall endast behandlas mot bakgrund av det svar som erhållits på den fråga om förhandsavgörande som – på subsidiärt förslag av klaganden och motparterna – ska ställas till Europeiska unionens domstol med stöd av artikel 267 första stycket a och 267.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, [utelämnas]

Med ledning av dessa skäl beslutar

DOMSTOLEN,

[utelämnas]

[utelämnas] [sedvanliga handläggningsfraser]

med stöd av artikel 267.1 a och 267.2 i fördraget om Europeiska unionen, att ställa följande tolkningsfråga till Europeiska unionens domstol:

”Utgör den unionsrättsliga principen om tillhörighet till endast ett socialförsäkringssystem för arbetstagare, vare sig de är anställda eller egenföretagare, aktiva eller pensionerade, hinder för en bosättningsmedlemsstat att, som i förevarande fall, ålägga en pensionerad tjänsteman vid Europeiska kommissionen som är egenföretagare, att omfattas av dess sociala trygghetssystem och att betala rent solidariska socialförsäkringsavgifter, trots att denne tjänsteman omfattas av unionens obligatoriska socialförsäkringssystem och inte erhåller någon förmån, vare sig i form av avgiftsbaserade eller icke-avgiftsbaserade förmåner, från det nationella system som denne ovillkorligen omfattas av?”.

Domstolen uppmanar chefsregistratören att överlämna dessa handlingar, tillsammans med de handlingar som finns i parternas akter, till chefsregistratören vid Europeiska unionens domstol.

Under tiden har domstolen beslutat att inte göra någon ytterligare bedömning.

[utelämnas]

Avgörande av den elfte avdelningen vid Tribunal du travail francophone de Bruxelles [utelämnas] (rättens sammansättning)

[utelämnas]

och meddelad vid offentligt sammanträde den 09-06-2022 [utelämnas]

[utlämnas]

ARBETS
DOKUMENT